

Grundläggande granskning av kommunstyrelsen 2024

Vilhelmina kommun

Sammanfattning

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Denna grundläggande granskning är en del av den årliga granskningen.

Enligt God revisionssed är den grundläggande granskningen inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse eller nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Denna granskning har således varit av översiktlig karaktär.

För vår sammanfattande bedömning och rekommendationer, se avsnitt 3.

Innehåll

1.	Inledning.....	3
1.1.	Bakgrund.....	3
1.2.	Syfte och revisionsfrågor	3
1.3.	Avgränsning	3
1.4.	Revisionskriterier.....	4
1.5.	Genomförande	5
2.	Granskningsresultat.....	6
2.1.	Iakttagelser	6
3.	Sammanfattande bedömning.....	8

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Begreppet all verksamhet avser den verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas ansvarsområden.

Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bl. a. i kommunallagen 6 kap. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt God revisionssed (2022) ska den grundläggande granskningen ge en grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen. Granskningen ska vara inriktad på att översiktligt bedöma måloppfyllelsen samt om styrelse respektive nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Granskningen tar sin utgångspunkt i *God revisionssed*, samt de risker som framkommit i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys 2024.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är översiktligt bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Utifrån syftet besvarar vi följande revisionsfrågor i granskningen:

Ändamålsenlighet

- ▶ Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?

Ekonomiskt tillfredställande

- ▶ Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?
 - Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?

Intern kontroll

- ▶ Har nämnden säkerställt att den interna kontrollen är tillräcklig?

1.3. Avgränsning

Granskningen avser kommunstyrelsen och är främst avgränsad till år 2024. Den grundläggande granskningen är översiktlig och inte inriktad på detaljer. Eftersom granskningen är

översiktlig bedömer vi ändamålsenlighet, ekonomiskt tillfredställande, intern kontroll och uppsikt på en övergripande nivå.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen 6 kap. 1 §, om att kommunstyrelsen ska leda och samordna kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet
- ▶ Kommunallagen 6 kap. 6 § om nämndernas ansvar för styrning och intern kontroll
- ▶ Kommunfullmäktiges mål och uppdrag samt styrmodell enligt budget 2024
- ▶ Reglemente för intern kontroll
- ▶ Reglemente för kommunstyrelsen

1.4.1. Kommunspecifik styrmodell

I årsplan med budget 2024 samt plan 2025-2027 återfinns kommunfullmäktiges vision och styrmodell.

För att uppnå visionen beskriver kommunfullmäktiges styrmodell vissa perspektiv med riktlinjer:

- **Tillgänglighet**
Riktlinjer: gott värdskap, hög tillgänglighet och professionalism är värden som ska genomsyra all verksamhet. Transparens/insyn, öppenhet, delaktighet, för alla, snabbt och enkelt, tillgång till utbildning, snabb etablering av nyanlända, minska ut- anförskap
- **Trygghet**
Riktlinjer: Velfärd, socialt skyddsnät, myndighetsutövning, fysisk miljö, säkerhet, krisberedskap
- **Effektivitet**
Riktlinjer: utifrån invånarnas/kundernas, forskning, beprövad vetenskap och kunskapsbaserade perspektiv utveckla kvaliteten på (velfärds)tjänsterna, digitalisera det som går att digitalisera.
- **Samhällsutveckling**
Riktlinjer: Bibehålla och utveckla ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle

Styrmodellen innehåller inte några specifika instruktioner om hur kommunfullmäktiges perspektiv och riktlinjer ska beaktas av kommunstyrelse och nämnder.

1.4.2. Reglemente för intern kontroll

Enligt fullmäktiges reglemente för intern kontroll från 2023 ska nämnder/styrelser regelbundet genomföra en riskanalys med riskbedömning för sin verksamhet samt upprätta en

internkontrollplan. Nämnderna ansvarar även för att rapportera resultatet av internkontrollarbetet till kommunstyrelsen. Därutöver är styrelsen skyldig att löpande följa upp systemet för den interna kontrollen.

1.4.3. Reglemente för kommunstyrelsen

Enligt kommunstyrelsens reglemente beslutad av kommunfullmäktige 2022 regleras ansvarsområdet av kommunallagen och verksamhetsspecifik lagstiftning för respektive utskott. Reglementet klargör styrelsens centrala roller och ansvar för planering, styrning, samordning och uppföljning av kommunens verksamhet. Styrelsen ansvarar för ekonomisk förvaltning, personalfrågor som personalutskott, samt att bevaka kommunens intresse inom planerings- och fastighetsärenden.

1.5. Genomförande

Vi har i huvudsak utfört granskningen genom dokumentgranskning (till exempel styrelsens protokoll och tillhörande underlag såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut och årsrapporter/verksamhetsberättelser).

Vi använder oss av följande bedömningsskala i rapporten:

✓ = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, ✗ = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

2. Granskningsresultat

2.1. Iakttagelser

I nedanstående tabell har vi sammanställt våra iakttagelser utifrån respektive kontrollpunkt.

Kontrollpunkt		Iakttagelse	Hänvisning till protokoll och EY:s kommentar
1. Styrning av verksamhet	a) Beslutat om verksamhetsmål	✓	2024-05-28 § 122 Beslut om verksamhetsplan 2024 med mål. Styrmodellen anger inte när verksamhetsplan med mål ska beslutas. Vi noterar dock att det är sent att besluta om mål för året i maj.
	b) Beslutat om indikatorer för att mäta måluppfyllelsen	✓	Styrelsen har beslutat om aktiviteter och mått till målen som kopplas till kommunfullmäktiges perspektiv.
	c) När måluppfyllelse (verksamhetsmål)	—	Styrelsen rapporterar i årsredovisningen att: ▶ 10 mål uppfylls ▶ 6 mål <i>delvis</i> uppfylls Styrelsen redovisar inte tydligt varför målen bedöms vara uppfyllda eller delvis uppfyllda då uppföljningen inte avser respektive aktivitet och mått för målen utan beskriver arbetet kopplat till målen. Av separat rapport för respektive utskott framgår uppföljning av respektive aktivitet och mått.
	d) Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse	—	Det är av uppföljningen av mål inte tydligt vilka åtgärder som pågår eller planeras för förbättrad måluppfyllelse. I årsredovisningen redogörs på en övergripande nivå vissa åtgärder som har vidtagits för att uppnå målen.
2. Uppföljning av verksamhet	a) Följt upp verksamhet i en årsrapport eller motsvarande	✓	2024-04-09 § 64
	b) Följt upp verksamhet i en delårsrapport	—	2024-05-28 § 107, per april 2024-09-24 § 166, per augusti Styrelsen har inte följt upp målen i delårsrapporterna. Utbildnings- och arbetsarknadsutskottet följer dock upp målen genom redovisning av utfall för

			respektive mått i delårsrapport per augusti.
3. Styrning av ekonomi	a) Beslutat om en budget för innevarande år inom tilldelad ram		Styrelsen har inte fattat beslut om detaljbudget för hela sin verksamhet. Vi noterar att styrelsen har en budget för hela sin verksamhet tilldelad av fullmäktige, som inte har beretts av kommunstyrelsen. Däremot har styrelsen beslutat om detaljbudgetar för allmänna utskottet (2024-02-13 § 8) och socialutskottet (2024-02-13 § 10) samt utbildnings- och arbetsmarknadsutskottet (2023-10-24 § 224). Vi noterar att det är något sent att besluta om budget för aktuellt år i februari.
	b) När målen för ekonomin (inkl. budget)		Styrelsens utskott redovisar ett samlat underskott med cirka -2,2 mnkr mot budget, vilket motsvarar 0,42 procent av utskottens samlade budget.
	c) Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse avseende ekonomi		Styrelsen beslutade om besparingsåtgärder 2024-02-13 § 9. Effektberäkning och planering för åtgärderna framgår av delårsrapport per april. Det framgår inte av protokoll eller uppföljningsrapporter om styrelsen har följt upp effekten av åtgärderna.
4. Uppföljning av ekonomi	a) Följt upp ekonomin i en delårsrapport		2024-05-28 § 107, per april 2024-09-24 § 166, per augusti Styrelsen prognostiserade vid delårsrapport per augusti ett överskott mot budget om 1,5 mnkr vilket motsvarar 0,3 procent av budget för året.
	b) Följt upp ekonomin i en årsrapport		2025-04-08
5. Intern kontroll	a) Genomfört en riskanalys avseende verksamhet och ekonomi		Internkontrollplanen innehåller en riskanalys avseende styrelsens verksamhet och ekonomi.
	b) Beslutat om en internkontrollplan		2024-02-13 § 28
	c) Följt upp internkontrollplanen		Styrelsen har följt upp internkontrollplanen 2025-02-04 § 15.
	d) Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	E.T	Inga anmärkningar noterades utöver ekonomi i balans.

 = ingen eller oväsentlig avvikelse, = viss avvikelse, = väsentlig avvikelse, ET = Ej tillämplig

3. Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån vår översiktliga granskning är att kommunstyrelsen *delvis* säkerställt att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt *delvis* tillfredställande sätt samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Granskningsområde och revisionsfråga	Bedömning	Kommentar
Har kommunstyrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt? (Baseras på kontrollpunkt 1a, 1b, 1c, 2a & 2b)	Delvis	Bedömningen baseras på att styrelsen har antagit mål för verksamheten, dock något sent under året. Uppföljning av målen har skett i årsredovisningen där styrelsen rapporterar en delvis god måluppfyllelse. Uppföljning för respektive aktivitet och mått för varje mål framgår av separat rapportering. Vi ser det som ett utvecklingsområde att löpande följa upp målen i delårsrapporter för att möjliggöra att åtgärder vidtas vid prognos om bristande måluppfyllelse.
Har kommunstyrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar? (Baseras på kontrollpunkt 3a, 3b, 3c, 4a & 4b)	Delvis	Bedömningen baseras på att styrelsen inte har antagit en detaljbudget för hela kommunstyrelsen eller för utbildnings- och arbetsmarknadsutskottet. Bedömningen baseras även på att styrelsen har följt upp ekonomin via delårsrapporter per april och augusti samt årsredovisning. Styrelsen redovisar underskott med cirka 2,2 mnkr vilket motsvarar 0,42 procent av budget. Styrelsen har beslutat om besparingsåtgärder men det framgår inte om styrelsen har följt upp effekten av åtgärderna.
Har kommunstyrelsen säkerställt en tillräcklig intern kontroll? (Baseras på kontrollpunkt 5a, 5b, 5c & 5d)	Ja	Bedömningen baseras på att styrelsen utifrån en riskanalys har antagit en internkontrollplan och följt upp denna.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Fastställa verksamhetsplan med mål inför respektive år för att säkerställa att målen får styreffekt under verksamhetsåret
- ▶ Säkerställa att målen följs upp i delårsrapporter
- ▶ Säkerställa att ändamålsenliga åtgärder vidtas för att nå en ekonomi i balans, samt att åtgärderna följs upp

Vilhelmina april 2025

Max Rittberger
Verksamhetsrevisor, EY

Christer Brubäcken, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Lydia Andersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY